

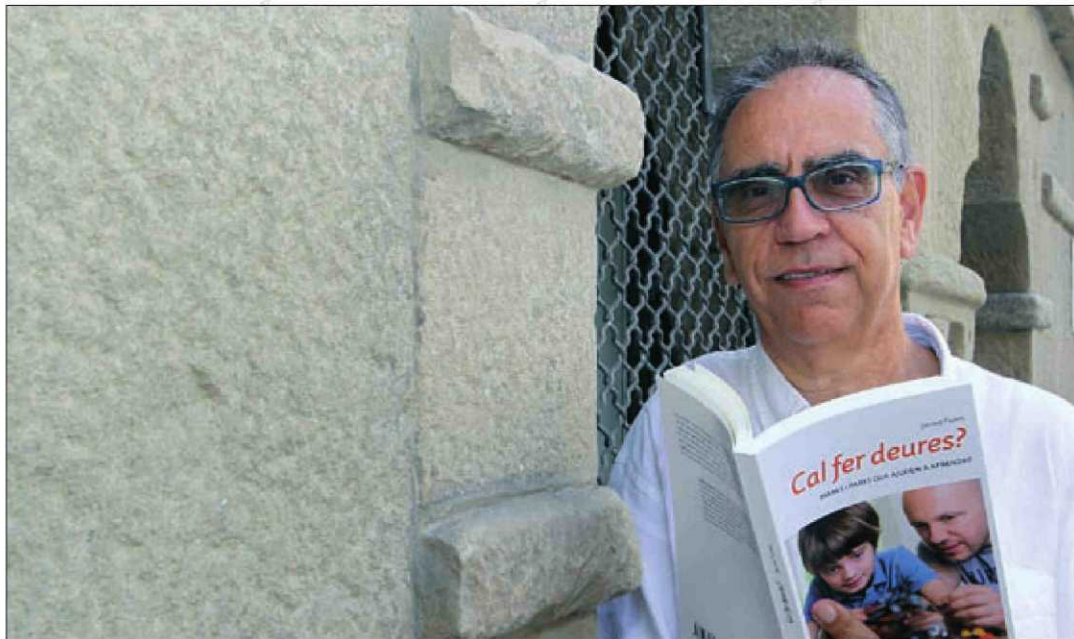

JAUME FUNES, psicòleg i educador, publica 'Cal fer deures?' (Eumo Editorial)

“No creiem en la infància, no creiem que un nen de 5 anys aprèn jugant”

ELS DEURES, EN QÜESTIÓ

Les opinions sobre educació d'infants i adolescents de Jaume Funes (Calatayud, 1947) són sovint motiu de debat. El darrer cas és el del llibre *Cal fer deures? Mares i pares que ajuden a aprendre* (Eumo Editorial), amb el qual aquest psicòleg i pedagog s'incorpora a un debat que ja fa temps que existeix en l'àmbit escolar. Són realment útils els deures? Hi ha altres maneres d'aprendre? A quina edat se'n poden començar a posar? Funes ha estat també adjunt del síndic de greuges per a la Defensa dels Drets dels Infants, i ha publicat llibres com *El lugar de la infancia* (2008) i *Educación en la adolescencia. 9 ideas clave* (2010).

Vic

Jordi Vilarrodà
Fem l'entrevista el dia que s'acaba el curs, o sigui que ja no hi ha deures. Però cal comprar quaderns d'estiu?

Són prescindibles. No deixa de ser un negoci editorial que respon a unes necessitats, sobretot, dels pares: "I ara com entretinc aquesta canalla a l'estiu?". Alguns mestres diran que són per mantenir la repetició de procediments apresos en el curs i evitar que s'oblidin. Però és millor fer-ho d'altres maneres, experimentant coses que els permetin veure que allò aprèn durant el curs té utilitat en la vida diària. Que l'escola i la vida no estan separades, i després de l'estiu tinguin ganes de tornar-hi.

El seu llibre ha causat debat. Què en diuen els que posen deures, els mestres?

Hi ha de tot. Però la reacció sol respondre al model d'escola. Les que ja no posen deures senten que el llibre recull la seva experiència, que és possible fer escola d'una altra manera. Els de l'escola memorística, de repetició, diuen que és pedagogia de la plastilina o que a l'escola no es pot fer tot, i que els nens han de fer-se responsables. És un debat vell a Europa, el de preguntar-se si els deures tenen algun sentit, en un moment de la societat 2.0 en què el nen descobreix i raona

d'una altra manera.

El primer que té connotacions negatives és la paraula: deures...

Hi ha qui ho defensarà. Els que, quan parles de drets dels infants, diuen que també han de tenir deures. Però aprendre no pot ser mai un deure, ha de ser un plaer. D'acord que no sempre és feliç, l'aprenentatge, però sí que ha de ser un descobriment: sap la cara de felicitat d'un nen quan ajunta dos fonemes i veu que pot donar sentit a una paraula?

Però n'hi ha prou amb les hores lectives, a l'escola?

Invertim el debat: ningú ha dit que tot s'hagi d'aprendre a l'escola, avui s'aprèn a molts llocs i en el futur, ni tan sols està clar que tots els nens vagin a un edifici anomenat escola. Fent el llibre he descobert experiències interessants: hi ha un moviment, per exemple, que canvia els termes. És a dir, fer deures a l'escola i aprendre a casa. El professor prepara materials, vídeos, enllaços a la xarxa i proposa el tema: els alumnes han de buscar, i l'endemà, resolde els exercicis a classe. La preparació es fa a casa, i la pràctica, a l'escola.

I així s'integra internet en el procés educatiu...

En un món en xarxa, té poc sentit aprendre sol. El més normal és que aprenguis en relació amb altres, l'aprenentatge cooperatiu. Però hi ha

enormes resistències. Fa poc, a casa d'uns amics, vaig veure que la seva filla adolescent feia un treball, i el professor els havia prohibit consultar la Viquipèdia.

Potser el professor no la considerava prou fiable...

Sí, però què s'ha de consultar? L'Enciclopèdia Larousse, l'Enciclopèdia Catalana? El professor els hauria de dir que busquin on vulguin però que aprenguin a discriminar, que comparin i seleccionin. El senyor Larousse tampoc tenia sempre raó, el 80% dels diccionaris i enciclopèdies estan copiats els uns dels altres, només tenen valor els articles signats perquè algú se'n fa responsable. En el nostre món, les habilitats que calen són, primer, tenir la necessitat de buscar; després, saber trobar la informació, i tercer, formar-se aplicant el sentit crític.

Els nens van molt carregats d'horaris, per fer deures a casa o per fer tantes activitats extraescolars?

Hi ha tres problemes diferents. El primer és que no

creiem en la infància...

... com vol dir?

No creiem que un nen de 5 anys ha d'aprendre jugant! Quan és al parc amb els seus amics jugant a pilota, està aprenent. S'està dedicant a ser nen, que és el que toca. I la segona qüestió és: quins són els horaris importants de l'infant? Per què un nen té dret a estar escolaritzat i, en canvi, no té dret a una educació en el lleure? És aquell acudit de Tonucci, que la mare diu al nen que li ha trobat un forat a l'agenda i l'apuntarà a una nova extraescolar, i el nen aixeca el dit i diu "i quan tindrà temps per ser nen"? I la tercera qüestió és la diferència entre horaris d'adults i horaris infantils...

Difícils de conciliar, malgrat el que es digui...

No és un problema de conciliació, és de respectar els drets dels infants. Aquests dies que es torna a dir, per exemple, que mantindran oberts menjadors escolars a l'estiu... I per què no garantim que els grans tinguin temps per fer de pares i mares? Per què no ajudem que treballin una hora menys, guanyin el mateix i estiguin aquest temps amb els seus fills? Quan era adjunt al síndic de greuges va venir a veure'm una empresa que havia aconseguit conciliar horaris. Doncs resulta que els seus executius, quan estaven amb els nens, no sabien què fer

amb ells, havien d'aprendre a jugar amb els seus fills! L'horari de la feina els alliberava d'això. La conciliació vol dir una societat que destina temps dels seus adults als infants, i en la societat que vivim, com que això no ho podem fer, omplim l'agenda dels nens les 24 hores. Es vulvera el gran dret de l'infant que és el d'avorrir-se.

Ens diuen que és de petits, que han d'aprendre anglès, o música. I que han de fer esport... i d'aquí ve tot el que fan sortint de l'escola.

I hauriem de demanar als pares: vostè va fer això i se sent millor, els seus afectes funcionen? Em trobo amb nens d'11 o 12 anys que et diuen "estic estressat!". Més enllà que hagin copiat l'expressió perquè l'han sentit dir, alguna cosa passa. Per moure't en aquest món també necessites saber pensar, sentir-te bé amb tu mateix, aprendre a descobrir l'altre... i això no ho aconseguim amb més hores d'anglès, de matemàtiques o de violí. L'únic que s'aconsegueix és viure l'educació com una pressió insuportable que fa que no els agradi res del que estan fent. De petits comencen a l'escola feliços i desitjant dir, abans i acaben la Secundària avorrits. Per què un nen que tenia ganes de saber acaba essent un personatge que només aprèn per aprovar i per no sentir els pares?

EDITAT A VIC

Cal fer deures? reforça el prestigi d'Eumo com a editorial de textos pedagògics clàssics i actuals. El llibre es va presentar a Torelló per Sant Jordi i divendres a Vic, a EL 9 NOU i EL 9 TV.